

Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu arengukava 2023–2027

I Sissejuhatus

Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu on üks Eesti juhtivaid teadusraamatukogusid, mis seab eesmärgiks saada tänapäevaste ruumidega kultuuri- ja innovatsioonikeskuseks. Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu (edaspidi *TLÜ AR* või *raamatukogu*) osaleb infoühiskonna arendamises, edendades olulisel määral Eesti digitaalset raamatukogundust; toetab teadus-, arendus- ja loometegevust ning innovatsiooni, tagades selleks vajalike teavikute kättesaadavuse ja pöörates erilist tähelepanu rahvuslikule kultuuripärandile; soodustab mitmekesiste teenuste ja avalike ürituste kaudu elanikkonna haridustaseme ja üldise harituse tõusu. Seeläbi panustab TLÜ AR riigi teaduspotsentiaali ning innovatsiooni- ja uuenemisvõime tõstmisse ning toetab Eesti jätkusuutlikku arengut. Oma tegevusega toetab raamatukogu ülikooli missiooni elluviimist kõigis ülikooli fookusvaldkondades. Raamatukogul on oluline roll ülikooli tegevuseks vajalike inforessursside säilitamisel ja kättesaadavaks tegemisel.

II Raamatukogu eesmärkide seos ülikooli strateegiliste eesmärkidega

TLÜ strateegilised eesmärgid on:

1. kõrgetasemeline teadus- ja loometöö Eesti heaks,
2. elumuutev õppimiskogemus ja tulevikuvajadustele vastav õpe,
3. tark ja väärtustatud organisatsioon.

Kõrgetasemeline teadus- ja loometöö Eesti heaks

TLÜ AR toetab uurimisrühmade teadus- ja arendustegevust värskema ja /-asjakohase teaduskirjanduse kättesaadavaks tegemisega. Teaduskirjanduse komplekteerimisel on oluline tagada kogude järjepidevus ja terviklikkus ning ülikooli teadus- ja arendussuundadele vajaliku teadusinformatsiooni (sh arhiivkogu teavikute) komplekteerimine ja säilitamine kõrgetasemel, eelisarendades e-inforessursse.

Lisaks sellele on raamatukogul võimekus digiteerida ja digitaalselt kättesaadavaks teha teadustööks vajalikke materjale ning teadustöö tulemusi kajastavaid publikatsioone. Oluline rahvust konsolideeriv eesmärk on kogu eestikeelse ja Eestit puudutava trükitud vaimuvara viimine digitaalsele kujule ning tagada selle lihtne kättesaadavus kiirelt arenevas infoühiskonnas. Eesmärgiks on digiteerimiskeskuse ning ETERA keskkonna aktiivne arendustöö. Seejuures on märksõnadeks massdigiteerimine, asukohapõhine digiteerimine, pikaajaline säilitamine, semantiline otsing ja võimekas kasutajasõbralik e-teadusraamatukogu keskkond. Digiteerimiskeskuse eesmärkide saavutamiseks taotleb raamatukogu täiendavat ülikoolivälisest rahastust.

TLÜ AR on Eesti teadustaristu teekaardi objekti „Eesti e-varamu ja kogude säilitamine“ arendamisel juhtivas rollis, vastutades Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi (ELNET) koosseisus üleriigilise E-varamu portaali arenduste eest.

Uurimisrühmade liikmetele pakutakse võimalusi infokirjaoskuse pädevuste tõstmiseks (viitamine, plagiaadi ja infootsingu koolitused). Plaanis on välja töötada teadusandmete haldamise koolitusprogramm ja arendada andmekaeveoskusi.

Raamatukogu eesmärk on levitada ülikoolis tehtud teadustöid (TLÜ doktoritöid) nii Eesti sees kui ka rahvusvaheliselt (vahetustegevus ja repositoorium).

Raamatukogu pakub oma ruume (sh galerii ja-, õpikeskus) kunstilise loomingu eksponeerimiseks.

Olles Eesti Raamatukogude Ühingu (ERÜ) terminoloogia toimkonna liige, panustab TLÜ AR süsteemselt eestikeelse erialaterminoloogia loomisesse.

Elumuutev õppimiskogemus ja tulevikuvajadustele vastav õpe

Raamatukogu vastutusallas on TLÜ üliõpilastele värskema õppe- ja teaduskirjanduse kättesaadavus, sh raamatukoguteenus ülikoolilinnaku modernses õpikeskuses. Parimate lahenduste (raamatukogu infosüsteem, teadusandmebaasid) pakkumiseks tehakse koostööd teiste ülikoolide raamatukogudega ning Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumiga (ELNET).

Koostöös ülikooli akadeemiliste üksustega koolitab raamatukogu ülikooli kõigi astmete üliõpilasi, õppejõude ning teadustöötajaid info otsimisel ja haldamisel ning teaduse avaandmete kasutamise alal. TLÜ üliõpilas- ja teadlaskonda arvestades on vaja välja töötada tänapäevaseid e-õppe strateegiaid ja tehnoloogiaid rakendavad veebipõhised infopädevuse kursused, sh ingliskeelsed koolitusprogrammid.

Avalikku teenust pakkuva teadusraamatukoguna on TLÜ AR-i eesmärk kujundada Eesti infoühiskonna arusaamu ja harjumusi teadusliku, kultuuriloolise ja digitaalse ainese kasutamisel, edendada digiteerimisalasi teadmisi ja oskusi, pakkuda Eesti teadlastele ja laiemale avalikkusele moodsat raamatukoguteenust ning tänapäevast ruumilist keskkonda.

Lisaks rollile teadus- ja õpperaamatukoguna seab TLÜ AR Tallinna kesklinnas paikneva avalikku teenust osutava teadusraamatukoguna endale eesmärgiks arendada ning edendada koostööd teadlastega väljaspool TLÜ-d ning linna- ja riigigümnaasiumitega, toetades õpilaste uurimistööde valmimist. Oluliseks eesmärgiks on välja töötada õpilasuurimistöö vajadusest lähtuvad infootsingu ja -koolituse programmid.

Kogemuste ja koostöö arendamiseks osaleb TLÜ AR Erasmus+ programmis.

Raamatukogu pakub TLÜ üliõpilastele praktika võimalust.

Tark ja väärtustatud organisatsioon

Tark ja väärtustatud organisatsioon algab pädevatest, nutikatest ja kohanemisvõimelistest inimestest. TLÜ AR kõige tähtsamaks eesmärgiks on tihedas infovahetuses ja koostöös ülikooli teiste üksustega ülikooli sh raamatukogu töötajate arendamine ja edasiõppimise soodustamine.

Väärtustatud organisatsiooniks kujunemisele aitab kaasa tänapäevane ruumiline keskkond. Raamatukogu arendamise eesmärk pikemas perspektiivis on innovaatilise ja mitmekesise füüsilise keskkonna loomine, mis ühelt poolt lähtub kasutajate vajadustest, teisalt tõstab aga töötajate ja üliõpilaste motivatsiooni ning inspireerib nii ülikooli liikmeid kui ka olulisi ühiskondlikke sidusrühmi uuenduslikult mõtlema ja tegutsema.

Aastal 2011 algatatud Estonia pst, Kaubamaja tn, Rävalla pst ja Teatri väljaku vahelise kvartali detailplaneering saab kõigi eelduste kohaselt kehtestatud arengukava perioodi alguses (2023). See loob ülikoolile võimaluse koostöös partneritega südalinna kvartalis paiknevate kinnistute optimaalse arendus- ja kasutusplaani loomiseks ning raamatukogu kaasajastamiseks. Raamatukogu käesoleva arengukava perioodi eesmärgiks on ühelt poolt panustada südalinna kinnistu ja raamatukogu tulevikuvisioni väljatöötamise ning teiselt poolt raamatukogu tegevused ümber korraldada viisil, mis võimaldab kinnisvara arendusprojekti käivitamist ja elluviimist.

Strateegiline eesmärk 1. Kõrgetasemeline teadus- ja loometöö Eesti heaks			Vastutaja
			Teadus- prorektor
Eesmärk 1.1. Panustame aktiivselt kõrgetasemelisse teadusesse			
Alaeesmärk 1.1.1. Toetame tiptasemel uurimisrühmade arengut ning kujundame uusi võimekusi seniste uurimisrühmade koostöös			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud	Tähtaeg	
1.1.1.1. TLÜ AR toetab uurimisrühmade arengut värskeimaja /-asjakohase teaduskirjandusega.	Vajalik kirjandus on uurimisrühmadele kättesaadav.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond, teenindusosakond
1.1.1.2. TLÜ AR toetab uurimisrühmade tegevust infokirjaoskuse pädevusega (viitamine, plagiaadi ja infootsingu koolitused).	Vastavad koolitused on kättesaadavad.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond
Alaeesmärk 1.1.2. Arendame välja teadus- ja arendustegevuse ning teadmussiirde terviksüsteemi			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
1.1.2.1 TLÜ AR töötab koostöös teadusosakonnaga välja teadusandmete haldamise koolitusprogrammi ja arendab välja andmekaeve kompetentsi.	Loodud on pädev koolitusprogramm ning välja arendatud esialgne andmekaeve kompetents.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond, infotehnoloogia teenistus
1.1.2.2. TLÜ AR digiteerib ja teeb kättesaadavaks teadus- ja arendustöök vajaliku materjali.	Vajalikud materjalid on kättesaadavad.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond, infotehnoloogia teenistus
Eesmärk 1.3. Arendame ülikooli võimekusi loovuurimuse, kunstide ja nüüdistehnoloogiate vallas			
Alaeesmärk 1.3.1. Kujuneme loovuurimuse alaseks kompetentsikeskuseks Eestis			

Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
1.3.1.1. TLÜ AR ruumid (sh galerii ja õpikeskus) on ülikooli loomingu eksponeerimiseks avatud.	TLÜ AR ruume kasutatakse ülikooli loomingu eksponeerimiseks aktiivselt.	2023 – 2027	Kantselei, haldusteenistus
Alaeesmärk 1.3.2. Panustame Eesti kultuuripärandi uurimisse ja uuskasutusse			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
1.3.2.1 TLÜ AR taotleb sihtotstarbelist ülikoolivälist rahastust, mille toel digiteerib Eesti teadus- ja kultuuriteoseid ning teeb need enda repositooriumi kaudu kättesaadavaks.	Eesti teadus- ja kultuuriteosed on digiteeritud ning raamatukogu repositooriumi kaudu kättesaadavaks tehtud. Vastavalt ressurssidele on maksimaalne võimekus digiteerida kolm miljonit lehekülge aastas.	2023 – 2027	Infotehnoloogia teenistus
Eesmärk 1.4. Hoiame ja arendame eesti teaduskeelt ja -kultuuri			
Alaeesmärk 1.4.1. Arendame eestikeelset teadus- ja loomesõnavara			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
1.4.1.1. TLÜ AR on ERÜ terminoloogia toimkonna liige, panustades eesti keelse terminoloogia loomesse.	TLÜ AR on ERÜ terminoloogia toimkonna liige, panus eesti keelse eriala terminoloogia loomesse on antud.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond
Alaeesmärk 1.4.2. Panustame aktiivselt teaduse kättesaadavusse ja populariseerimisse			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
1.4.2.1. TLÜ AR levitab TLÜ doktoritöid nii Eestis, kui ka rahvusvaheliselt (vahetustegevus).	Ühiskonna huvi ülikooli teadustegevuse vastu on kasvanud.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond
1.4.2.2. TLÜ AR tagab ülikooli teadustöö tulemuste kasutajasõbraliku, lihtsalt leitava ja laiaulatusliku digitaalse kättesaadavuse.	ETERA ja teistel asjakohastel platvormidel on muudetud ülikoolis tehtud teadustöö võimalikult laiaulatuslikult kättesaadavaks.	2023 – 2027	Infotehnoloogia teenistus
1.4.2.3. TLÜ AR taotleb sihtotstarbelist ülikoolivälist rahastust, mille toel viib eestikeelse ja Eestit puudutava teaduskirjanduse digitaalsele kujule ning teeb selle	Eestikeelne ja Eestit puudutav teaduskirjandus on tehtud avalikkusele digitaalselt kättesaadavaks.	2023 – 2027	Infotehnoloogia teenistus

avalikkusele mugavalt kättesaadavaks.			
Strateegiline eesmärk 2. Elumuutev õppimiskogemus ja tulevikuvajadustele vastav õpe			Haridus-innovatsiooni prorektor
Eesmärk 2.1. Arendame tulevikupädevusi toetavat kvaliteetset õpet			
Alaeesmärk 2.1.1. Toetame õppejõudude koostöist õppimist ja arengut			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
2.1.1.1. TLÜ AR osaleb alustavate õppejõudude koolitus- ja tugiprogrammis.	Alustavatele õppejõududele on raamatukogu teenuseid tutvustatud.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond
Eesmärk 2.2. Kujundame ülikoolis õppimiseks mitmekesiseid ja personaalsetest huvidest lähtuvaid viise			
Alaeesmärk 2.2.1. Pakume õppimiseks mitmekesiseid ja personaalsetest huvidest lähtuvaid viise			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
2.2.1.1. TLÜ AR pakub värskemat õppe- ja teaduskirjandust.	Värskema õppe- ja teaduskirjanduse kättesaadavus on tagatud.	2023 – 2027	Erialainfo ja komplekteerimise osakond, teenindusosakond
2.2.1.2. TLÜ AR teeb koostööd teiste ülikoolide raamatukogude ning ELNET konsortsiumiga, pakkumaks parimaid lahendusi raamatukogu infosüsteemi ning teadusandmebaaside vallas.	Koostöö toimib.	2023 – 2027	TLÜ AR
2.2.1.3. TLÜ AR pakub TLÜ üliõpilastele praktika võimalust.	TLÜ AR on hinnatud praktika sooritamise koht.	2023 – 2027	Kantselei, juhtkond
Strateegiline eesmärk 3. Tark ja väärtustatud organisatsioon			Arendus-prorektor
Eesmärk 3.1. Hoiame ülikooli jätkusuutlikuna, tema liikmeskonda ühtehoidva ja mitmekesisena			
Alaeesmärk 3.1.2. Uuendame ülikoolis juhtimissüsteemi ja töökorraldust			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		

3.1.2.1. TLÜ AR toetab pideva õppimise ja arengu kultuuri raamatukogus.	Töötajad siirduvad edasi õppima.	2023 – 2027	TLÜ AR
Alaeesmärk 3.1.3. Töötame välja ja rakendame kinnisvaraprogrammi, mis võimaldab ülikooli põhitegevusi paremini toetada			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
3.1.3.1. TLÜ AR panustab ülikooli südalinna kinnistu ja sellega seotud raamatukogu tulevikuvisioni väljatöötamisse.	Raamatukogu arendusprojekt on ülikooli kinnisvaraprogrammi lisatud ning tulevikuvision detailselt välja töötatud.	2023	Juhtkond
Eesmärk 3.3. Arendame ülikooli väärtustatud ning tänapäeva ootustele vastava õpi- ja tööpaigana			
Alaeesmärk 3.3.2. Loo funktsionaalseid tööalasid ja kasutame ülikooli ruume tõhusalt			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
3.3.2.1. TLÜ AR korraldab oma tegevused (sh kogude, tööruumide ja lugemissaalide paiknemise) ümber viisil, mis võimaldab kinnisvara arendusprojekti käivitamist ja elluviimist.	Raamatukogu põhifunktsioonid toimivad kinnisvara arendusprojekti käivitamise ja elluviimise ajal sujuvalt, kusjuures prioriteediks sellel perioodil on seatud ülikooli liikmete vajadused.	2023 – 2027	Juhtkond, haldusteenistus
Eesmärk 3.4. Tugevdame ülikooli kohanemisvõimet ja suutlikkust tegevuskeskkonda mõjutada			
Alaeesmärk 3.4.4. Kujundame mõjusama sise- ja väliskommunikatsiooni ning kasutame eri meediavorme oma sõnumite võimendamiseks			
Tegevused	Hinnangute pidepunktid/mõõdikud		
3.4.4.1. TLÜ ARarendab kahepoolset infovahetust ja koostööd ülikooli erinevate üksustega.	TLÜ AR on integreeritud ülikooli ühtsesse infovälja ning toimib koostöiselt.	2023 – 2027	Kantselei
3.4.4.2. TLÜ AR kommunikueerib oma tegevusi ühiskonnale laiemalt.	Toimub pidev avalikkuse teavitamine TLÜ AR eesmärkidest tegevustest ja teenustest.	2023 – 2027	Kantselei